

XXIV

În vacanța din vara aceea, nu doar acest zâmbet fugar, satisfăcut al mamei îl necăjise pe Martin – mult mai neplăcut fusese altceva. În toate, el remarcă o schimbare bizară, de parcă toți dimprejur și-ar fi ținut respirația, ar fi umblat în vârful picioarelor. Acum știe de ce unchiul Heinrich nu-i mai spunea Sofiei Dmitrievna ca mai înainte, Sophie, ci *chère amie*, iar aceasta îi spunea și ea câteodată „prietene“. La el apăruse o nouă moliciune, o răsfățare, vocea îi devenise mai înceată, mișcările mai atente și de-acum era de-ajuns să lauzi supa sau friptura pentru ca ochii să i se umezească. Cultul memoriei tatălui lui Martin căpătase nuanța unui misticism insuportabil – Sofia Dmitrievna, mai profund ca altădată, își simțea vina față de răposat, iar unchiul Heinrich parcă îi trasase o cale dificilă, dar sigură, de ispășire, spunea ce fericit e spiritul lui Serge s-o vadă în casa vărului și o dată chiar scoase o pilă și se duse să i-o poarte pe unghii cu o tristețe atât de plăcută, încât Sofia Dmitrievna nu se putu abține și râse surd, și absolut pe neașteptate râsul i se transformă într-o criză de isterie, iar Martin, zăpăcit, deschise atât de tare robinetul din bucătărie, încât jetul de apă îi udă pantalonii albi.

Adeseori avea prilejul să vadă cum mama lui, sprijinindu-se obosită de brațul lui Heinrich, se plimbă prin grădină sau cum, înainte de culcare, îi aduce lui Heinrich ceai aromat de tei, pentru curățarea stomacului – și toate acestea erau penibile, apăsătoare, ciudate. Înainte ca el să plece la Cambridge, Sofia Dmitrievna parcă ar fi vrut să-i spună ceva, dar nici ei nu-i venea la îndemână, ca și lui; se fâstâcise și îi spuse doar că, poate, în curând îi va scrie despre un

eveniment important și într-adevăr, în timpul iernii, Martin primi o scrisoare, însă nu de la ea, ci de la unchiul lui, care, pe șase pagini, cu un scris cursiv, în expresii sentimentale și emfaticе, îl înștiința că se cunună cu Sofia Dmitrievna – foarte modest, la biserica din sat – și de-abia când ajunsese la post-scriptum, Martin înțelese că nunta avusese deja loc și îi mulțumi mamei în gând pentru că fixase în absența lui această solemnitate întristătoare. În același timp, se întreba cum se va mai întâlni de-acum cu ea, ce vor vorbi, dacă va reuși să-i ierte trădarea. Căci, oricum ar fi luat-o, neîndoielnic, era o trădare a memoriei tatălui lui – și chiar din primele clipe îl apăsa gândul că tată vitreg îi era mustăciosul și mărginitul unchi Heinrich, și când Martin sosi de Crăciun, mama se apucă să-l îmbrățișeze și să plângă, parcă uitând, ca să-i facă lui Heinrich un hatâr, obișnuita ei stăpânire de sine, iar el, pur și simplu, n-avea cum să evite tusea solemnă a tatălui vitreg și privirile lui blânde, emoționate.

În general, de-a lungul acestui ultim an universitar, Martin simțea la fiecare pas tertipurile unor forțe care se încăpățâneau să-i demonstreze că viața nu-i deloc o chestie atât de ușoară, atât de fericită cum și-o închipuie el. Existența Soniei, atenția permanentă pe care, de la distanță, i-o pretindea sufletului lui, vizitele ei chinuitoare, tonul batjocoritor, care se instaurase între ei – toate acestea erau extrem de istovitoare. Dragostea nefericită nu-l împiedica, totuși, să se țină după oricare femeie drăguță și să simtă fiori reci de fericire când, de pildă, Rosa, zeița patiseriei, accepta o plimbare în doi cu automobilul. În această patiserie, care îi atrăgea foarte mult pe studenți, prăjiturile erau de toate culorile, roșii, cu bubulițe de cremă, precum hârtia de prins muște, mov, precum săpunul de topo-rași și negre, africane, cu sufletul alb. Se îndopau cu ele până nu mai puteau, întrucât toți voiau să

găsească ceva gustos, înfulecând un sortiment după altul, până când intestinele li se făceau tobă. Rosa, oacheș-rumenă, cu obrazii catifelati, umbla foarte repede prin sală, încrucișându-și dibace pașii cu cealaltă chelneriță care venea din direcția opusă. Martin remarcă imediat mâna ei cu degete groase, roșie, pe care nu o înfrumuseța câtuși de puțin inelul ieftin în formă de steluță și, cu înțelepciune, se decise să nu-i mai privească niciodată mâinile, ci să se concentreze asupra genelor ei lungi, pe care fata le cobora foarte drăgălaș atunci când făcea nota de plată. Odată, sorbind o ciocolată concentrată, dulce, îi întinse o țidulă și se întâlni seara cu ea, pe ploaie, iar sâmbătă închirie un automobil hârbuit și își petrecu noaptea cu ea într-un birt străvechi, la vreo cincisprezece verste de Cambridge. Fu întru câtva uimit, dar și măgulit de faptul că, după cum spunea fata, acesta era primul ei roman – dragostea ei se dovedi furtunoasă, neîndemânică, țărănească, și Martin, care și-o imaginase drept o sireună ușuratică și experimentată, fu atât de contrariat, încât îi ceru sfatul lui Darwin. „O să te dea afară din universitate“, îi spuse calm Darwin. „Prostii“, replică Martin, ridicându-și sprâncenele. Iar când, după vreo trei săptămâni, Rosa, punând în fața lui ceașca de ciocolată, îi șopti repede că e gravidă, se simți de parcă ar fi nimerit de-a dreptul în el acel meteorit care, de regulă, se prăbușește în deșertul Gobi.

„Felicitări“, spuse Darwin, după care, cu foarte multă măiestrie, se apucă să-i descrie destinul păcătoasei rămase cu burta la gură. „Și pe tine o să te dea afară din universitate, adăugă el. Asta-i realitatea.“ „N-o să afle nimeni nimic, aranjez totul“, spuse Martin, rămas perplex. „Nici o speranță“, îi răspunse Darwin.

Martin se supără subit și ieși, trântind ușa. Ajungând în fugă pe alee, mai că nu se prăbuși, întrucât Darwin aruncase de la fereastră, cu foarte multă

îndemânare, o pernă în el; ajungând la colț și întorcând capul, văzu cum Darwin, cu pipa între dinți, ieșise afară, ridicase perna, o scuturase și intrase în casă. „Vită crudă“, mormăi Martin și se duse glonț la patiserie. Aceasta era plină de clienți. Rosa, oacheș-rumenă, cu ochii strălucitori, umbla printre mese, se agita cu tava și, umezind cu gingășie creionul în gură, scria note de plată. Scrise și el ceva pe o filă ruptă din blocnotes, și anume: „Te rog să te măriți cu mine. Martin Edelweiss“ – și îi puse fila în mâna îngrozitoare; apoi ieși, umblă vreun ceas pe străzi, se întoarse acasă, se întinse pe pat și zăcu așa până seara.

XXV

Seara veni Darwin la el, își dezbracă pelerina și, așezându-se lângă cămin, începu de îndată să învioreze tăciunii cu vătraiul. Martin stătea întins și tăcea, plin de milă pentru propria sa persoană și imaginându-se – a câta oară – ieșind din biserică cu Rosa, pe mâinile căreia mănușile din piele de căprioară intraseră cu greu. „Măine Sonia vine singură, spuse nepăsător Darwin. Mama ei are gripă, e foarte bolnavă.“ Martin tăcu, dar se gândi cu emoție la meciul de fotbal de a doua zi. „Însă cum o să joci tu, spuse Darwin, parcă răspunzându-i la gânduri, e, desigur, o problemă.“ Martin continua să tacă. „Probabil că rău, zise iarăși Darwin. Ai nevoie de prezență de spirit, iar tu ești într-o stare infernală. Știi, tocmai am discutat cu această femeie.“

Tăcere. Deasupra orașului pluti semnalul ceasului din turn.

„E o fire poetică, înclinată spre fantezie, reluă Darwin discuția după câteva clipe. E tot atât de gravidă cum

sunt, de pildă, eu. Vrei să pariem pe exact cinci lire că îndoii vătraiul?“ (Martin zăcea ca mort.) „Tăcerea ta o iau drept încuviințare. Să vedem.“

Se opinti, se opinti... „Nu, astăzi nu pot. Bani sunt ai tăi. Am plătit exact cinci lire pentru scrisorica ta stupidă. Suntem chit, totul e în ordine. Dar dacă mai intri vreodată în patiseria aia parșivă și scumpă, continuă Darwin, să știi: zbori din universitate. Această duduie poate rămâne gravidă dintr-o simplă strângere de mână – să nu uiți asta.“

Darwin se ridică și-și întinse mădularele. „Nu ești prea vorbăreț, amice. Recunosc, tu și această hetairă mi-ați stricat într-un fel ziua de mâine.“

Ieși, închizând ușa încet și Martin se gândi în același timp la trei lucruri: că e teribil de flămând, că i-ar fi imposibil să-și găsească un prieten atât de bun, că mâine acest prieten va cere mâna cuiva. În aceste clipe dorea cu înflăcărare ca Sonia să accepte, dar aceste clipe trecură și a doua zi dimineața, întâlnindu-se cu Sonia la gară, simți cunoscuta, deprimanta gelozie (singurul avantaj, destul de neînsemnat, față de Darwin era recenta trecere la „tu“ cu Sonia, trecere pe care o sărbătoriseră cu vin; în Anglia, persoana a doua pierise odată cu arcașii; totuși Darwin băuse și el „ex“ și toată seara i se adresase Soniei în graiul arhaic).

„Salut, floricică“, îi spuse nonșalant ea lui Martin, făcând aluzie la numele lui botanic de familie și, întorcându-i imediat spatele, se apucă să-i povestească lui Darwin lucruri care ar fi putut să-l intereseze și pe Martin.

„Ce-o fi având atrăgător? se întrebă el a mia oară. Da, gropițele, da, paloarea... E prea puțin. Și nici ochii nu-i sunt grozavi, sunt sălbatici, iar dinții îi are neuniformi. Și buzele-s cumva repezi, umede, parcă-ți vine să le oprești, aplicându-le un sărut. Și crede că seamănă a englezoaică în acest costum albastru-închis, cu pantofii

fără tocuri. Păi, domnilor, e scundă de tot!“ Cine erau acești „domni“ Martin nu știa; acestora le era greu să-și dea cu părerea, căci, de îndată ce Martin se convingea să fie indiferent față de Sonia, remarcă subit ce spate elegant are, cum și-a întors capul și ochii ei încrucișați au alunecat peste el cu un rapid fior rece, și în vorbirea ei grăbită râsul trecea ca un pârau subteran, umezind cuvintele de dedesubt și brusc ieșea sprinten la suprafață, iar ea sublinia semnificația cuvintelor scuturându-și umbrela strâns legată, pe care nu o ținea de mâner, ci de umflătura mătăsii. Și împleticindu-se abătut – ba în urma lor, ba pe-alături, pe stradă (nu putea merge cu ei pe trotuar din pricina aerului tare, care înconjura robustețea lui Darwin, și a pașilor mărunți, nesiguri, întotdeauna legănați, ai Soniei) – Martin se gândea că, dacă ar aduna toate orele întâmplătoare – n-ar rezulta mai mult de o lună și jumătate de comunicare permanentă, și doar o cunoaște, slavă Domnului, deja de doi ani și ceva – și iată că cea de-a treia, ultima iarnă de la Cambridge se apropie de sfârșit, iar el chiar nu poate spune ce fel de om e Sonia, dacă-l iubește pe Darwin și ce-ar crede dacă Darwin i-ar povesti istoria de ieri și dacă ea a spus cuiva de noaptea aceea neliniștită, acum extraordinară prin ceva, deja întru totul nerușinată, când, tremurătoare, desculță, în pijamaua galbenă, i-o scosese la mal valul de liniște și i-o depusese cu grijă pe plapumă.

Ajunseră. Sonia se spală pe mâini în dormitorul lui Darwin și, suflând pe perniță, se pudră. Masa pentru micul dejun era pusă pentru cinci persoane. Îl invitaseră, firește, pe Vadim, însă Archibald Moon de mult ieșise din cercul de prieteni și era ciudat să se gândească cineva că el fusese un oaspete dorit. Al cincilea era un blondin urât, dar bine făcut și puțin excentric îmbrăcat, cu nasul cârn și cu acele mâini splendide,